

EL MERCANT

Jordi Tiñena

Editorial Columna

“El mercant” és un llibre original, sòlid, ben vertebrat, situat al nostre temps. És ficció i exposa fets reals que potser ens agradaria ignorar. No és paradoxa ni denúncia: és la constatació d’una realitat dura. En l’actualitat hi ha pocs llibres en la literatura catalana que tinguin la fermesa i mantinguin la intensitat narrativa creixent i ben articulada, com aquest, fins a un final completament assolit, sorprenent i brillant. El llibre de Jordi Tiñena conté tots aquests aspectes, i mereix comptar entre la millor narrativa catalana d’ara mateix, però de la que perdurarà.

Jordi Tiñena (Barcelona, 1955), viu a Tarragona i forma part activa del Col·lectiu Escriptors del Camp. Dedicat a la docència amb una gran convicció, el seu treball d’escriptor també inclou eficaces versions dels clàssics. S’ha definit alguna vegada Jordi Tiñena com autor de novel·les d’aventures. Jo no l’encasellaria aquí. Aventura l’emprèn tot aquell que escriu, perquè es construeix un univers sencer on programa el seu viatge o circuit literari. Cada llibre, vist així, és una aventura. D’un llibre, com de qualsevol obra d’art, sols cal considerar si és o no ben fet. Tant si els personatges corren món i perills, com si reflexionen tancats en una cel·la.

“El mercant” participa d’aquests dos elements que acabo d’exposar, però en un sentit que el futur lector no es pensa. A hores d’ara vull creure que una quantitat considerable de gent ha llegit aquest llibre de Jordi Tiñena. El protagonista, mantingut volgudament en l’anònim, certament corre aventures perilloses, i té llargs moments de reflexió en una mena de cel·la especial. Aquesta peripècia és continguda dins de l’oceà, i ocorre en distintes latituds. El mercant de Tiñena, com el vaixell fantasma que comandava l’entranyable i sentenciat Holandès Errant, és sinistre, però amb el refinament psicològic que la tècnica actual i secreta posa al servei d’aquells que intenten anul·lar la personalitat dels homes. “Que Déu empari els navegants”, diu la compassiva filadora una nit de tempesta, en l’obra de Wagner. Així sigui, i ja sabreu per què.

Jordi Tiñena, home ben informat, domina el vocabulari marítim amb perícia admirable. Exposar les diverses situacions amb una veracitat que es comunica al lector.

Aquesta és la condició essencial a qualsevol obra d'art: la comunicació. La comunicació produeix l'empatia, abans que es produeixi la simpatia, que pot ser-hi o no, depèn ja de la sensibilitat del lector. Jordi Tiñena aconsegueix a la perfecció comunicar l'angoixosa situació que es deriva a mesura que avança la navegació fantasma. Hi ha mestratge en l'evolució de les situacions personals. Hi ha reflexió acurada ja des de l'inici del llibre. Immensos interrogants floten a manera d'ombres i sorolls sobre el suposat mercant. És la vida el que està en joc. En alguns passatges, per la concisió i exactitud, m'ha fet pensar en un dels meus escriptors de capçalera: el Thomas Mann de "La mort a Venècia". Cap similitud en el tema, però sí en el ferri domini literari.

Com he assenyalat abans, aquest llibre perdurarà. L'evolució que malauradament prenen les editorials respecte del rendiment d'un llibre, afecta la bona literatura en promoure les mitjanes per complaure lectors majoritaris de, segons últimes declaracions, nivell 7 anys. El bon sentit i criteri –almenys el que haurien de tenir les institucions, i que no tenen segons quines editorials-, demanen una fermesa en la selecció de les obres de qualitat. "El mercant", de Jordi Tiñena, n'és una.

OLGA XIRINACS

Publicat al diari *El Punt* el 30 d'octubre de 2006